

22.1.2015

45/000/2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo(at)minedu.fi

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö OKM/83/010/2014, 16.12.2014

OPETUSTOIMEN HENKILÖSTÖN KELPOISUUSVAATIMUKSISTA ANNETUN ASETUKSEN MUUTTAMINEN

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa ehdotuksesta opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen muuttamisesta. Opetushallitus esittää lausuntonaan ehdotusluonnoksesta seuraavan.

Pääosa opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettuun asetukseen (986/1998) ehdotetuista muutoksista tulisi olemaan lähinnä teknisiä muutoksia muuttuneiden käsitteiden pohjalta. Ehdotukset muuttavat muun muassa opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) 14 §:n 1 momentissa yhteisten tutkinnon osien opettajan muodolliseen kelpoisuuteen edellytetyt opinnot koskemaan opettavan aineen opintojen sijasta opettavan osa-alueen opintoja. Nämä osa-alueet olisivat ammatillisen perustutkinnon muodostumisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (801/2014) 2 §:ssä säädetyn mukaisia. Kelpoisuusvaatimusten määrittely valtioneuvoston asetusluonnoksen 14 §:n 1 momentissa ehdotetulla tavalla on selkeä ”Viestintä- ja vuorovaikutusosaamisen” osa-alueiden sekä ”Matemaattis-luonnontieteellisen osaamisen” osa-alueiden osalta. Muiden osa-alueiden osalta muutokset eivät ole yhtä selkeästi perusteltuja

Asetusehdotuksen 14 §:n 1 momentin lisäksi ”Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavan osaamisen” ja ”Sosiaalisen ja kulttuurisen osaamisen” osa-alueiden sekä myös ”Tieto- ja viestintäteknikan sekä sen hyödyntämisen osa-alueen” opettajia koskisi saman pykälän väljemmin muotoiltu 2 momentti. Tämä ehdotus muuttaisi nykyiseen verrattuna erityisesti liikunnan ja ympäristöosaamisen opetusta antavien opettajien kelpoisuusvaatimuksia alentamalla tutkinnon tason ja aineenhallinnan opintojen laajuuden osalta.

Opettajien kelpoisuusvaatimusten tarkoituksena on varmistaa opetuksen korkea laatu, eikä Opetushallitus yleisesti kannata kelpoisuusvaatimusten alentamista. Ammatillisen perustutkinnon muodostamista koskevassa valtioneuvoston asetuksen (801/2014) 2 §:n 3 momentin 4 kohdan mukaan työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto ovat samaa osa-alueutta. Tämän vuoksi on opetuksen käytännön järjestämisen kannalta perusteltua, että kelpoisuusvaatimukset ovat samat koko osa-alueen osalta, vaikka se merkitsee nykyiseen verrattuna liikunnan osalta kelpoisuusvaatimuksen laskua. Muutoksen myötä haastavaa tulee olemaan tämän osa-alueen opettamiseen soveltuvan korkeakoulututkinnon määrittely ja se, onko löydettävissä opettajia, joilla on todellisuudessa osaamista koko osa-alueelle. Voiko kysymykseen tulla

tutkinto, johon ei sisälly juurikaan tai ei ollenkaan liikunnan opettamiseen liittyviä opintoja, kun ehdotuksen perusteluissa todetaan varmistettavan esimerkiksi nykyisten terveystiedon ja psykologian opettajien kelpoisuus tämän osa-alueen opettajiksi. Koulutuksen järjestäjä joutuu joka tapauksessa huolehtimaan siitä, että opiskelijoiden oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 29 §:n mukaisesti toteutuu.

Koulutetuilla liikunnan aineenopettajilla on liikunnan aineenhallinta sekä opetustyöhön tarvittava pedagoginen ja didaktinen osaaminen, samoin liikunnan opetuksessa tärkeä turvallisuusosaaminen. He huolehtivat oppilaitoksissa siitä, että oppilaat ja opiskelijat oppivat liikuntataitoja, ymmärtävät liikunnan merkityksen omalle hyvinvoinnilleen ja omaksuvat myönteisen asenteen liikuntaa kohtaan. Liikunnanopettajien odotetaan yhä enemmän kantavan vastuuta oppilaiden ja opiskelijoiden fyysisen aktiivisuuden edistämisestä.

Myös ”Ympäristöosaamisen osa-alueen” opettajien kelpoisuusvaatimustasoa ehdotetaan alennettavaksi. Osa-alueen opettajien määrä ammatillisessa peruskoulutuksessa on pieni. Ympäristöosaamiseen kohdistuu kuitenkin kansallisesti ja kansainvälisesti kasvavia haasteita.

Kelpoisuusvaatimuksia alentavia muutoksia perustellaan muun muassa koulutuksen järjestämisen joustavuudella ja opettajien paremmalla saatavuudella. Liikunnan opettajien kelpoisuustilanne ammatillisessa koulutuksessa on tilastojen perusteella parantunut viime vuosina. Opetushallituksen julkaisun Opettajat Suomessa 2013 mukaan ammatillisessa koulutuksessa (yhteisten opintojen opettajien muodollinen kelpoisuus opettajan ensisijaisesti opettaman aineen mukaan kevätkaudella 2013) oli muodollisesti kelpoisia opettajia liikunnassa 87,2 %. Vastaava muodollisesti kelpoisten opettajien osuus ammatillisen koulutuksen liikunnan opettajista oli 75,4 % vuonna 2008 ja 77,3 % vuonna 2010.

Pääjohtaja

Aulis Pitkälä

Kouluneuvos

Ulla Vanttaja